

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Свобода"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

PIK XC. Ч. 111. ДЖЕРЗІ СІТІ і НЬО ЙОРК. СЕРЕДА, 15-го ЧЕРВНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, JUNE 15, 1983 No. 111. VOL. XC.

Пластуни відгукнулися на згадку про голод у журналі „Тайм“

Ньюарк, Н.Дж. — Члени місцевої Пластової Станції відгукнулися живо на редакційну статтю Л. Моррова „Мораль згадування“, що появилася у почотному тижневику „Тайм“ з 23-го травня ц.р., як про це повідомляла „Свобода“ з 21-го травня ц.р.

Стаття, навішуючи до проспекту пам'ятника-музею у Вашингтоні для вшанування жертв жидівського Голокосту, ставить під запит чому не поставити пам'ятника для жертв усіх геноцидів. При тому автор наводить вичерпно приклад Великого Голоду в Україні та сім мільйонів українців, що згинили в ньому, знищені комуністо-московським режимом.

Члени Пластової Станції

в Ньюарку написали листа-привітання до редакції „Тайму“, дякуючи авторові за згадку, а також інформуючи про теперішні відзначування Великого Голоду українцями в Америці, зокрема про соборні молитви в Савт Бавнд Бруку з дні 15-го травня ц.р., про маніфестацію в Нью Йорку з дні 4-го червня ц.р. і про пляннування великої маніфестації у Вашингтоні, що відбудеться 2-го жовтня 1983 року.

Листа з подякою до редакції „Тайм“ підписали члени Станції Старшини в Ньюарку та члени Станції, а скориставшись з перебування із іншими пластунами на Святі Весни, зібрано 238 підписів пластунів і пластунок з юнацтва і старшого пластуництва та сеніорату.

Генерал Сінглавб переобраний головною Американської Ради

Вашингтон. — Директори Американської Ради за Світову Свободу відбули тут річні збори 5-го і 6-го червня ц.р. та перевибрав ген. Джана Сінглавба головою, а інж. Володимира Чопівського генеральним секретарем.

Американська Рада за Світову Свободу, зорганізована в 1981 році, заступається за індивідуальні і національні права поневолених народів і протиставляє комуністичні в різних формах.

Напрямами Американської Ради є поширення інформації і зв'язків, координування протиставлення пресовим

підприємствам кампаніям, які часто підтримують пропагандні зусилля комуністів в їхніх змаганнях за опанування цілого світу.

Американська Рада є членом Світової Антикомуністичної Ліги (ВАКЛ) та втримуватиме зв'язок з членами ВАКЛ у 110 державах.

Рада директорів рішила вислати 6-ти членів делегації на Світову Конвенцію ВАКЛ, що відбудеться в місті жовтні ц.р. в Люксембурзі, в Європі.

Рада директорів також вирішила бути гостем і спонсором конвенції ВАКЛ в 1984 році в ЗСА.

Едмонтон дає землю на пам'ятник для пошанування жертв голоду

Едмонтон, Альта. (КУ-ПІ). — У середу, 18-го травня ц.р., Адміністрація рада директорів Едмонтону дала згоду призначити міську землю на побудовання пам'ятника у 50-річчя Великого Голоду в Україні. Призначена площа лежить у центрі Едмонтону, перед ратушею, на розі проспекту 120 А та 100-ї вулиці.

Акцію за призначенням площі для пам'ятника перерішили успішно Клуб Українських Професіоналістів і Підприємців, який працював за посередництвом міського відділу Комітету Українців Канади. Від самого початку вони мали повну підтримку

мейора міста Едмонтону, на що вказує швидко і позитивно покладення справи.

Клуб Українських Професіоналістів і Підприємців спонсорує також конкурс на проєкт пам'ятника і досі зголосилося зі своїми працями десять мистців. Реченець надсилає праці на конкурс починається 15-го червня ц.р., коли жорі під проводом інж. Богдана І. Шулякевича, президента КУПП, вибере проєкт. Бюд жет пам'ятника устійнено у висоті 30,000 доларів, а сам пам'ятник має бути готовий для відкриття 15-го жовтня 1983 року.

На оселі СУМА відбудуться XII Українські Спортивні Ігрища

Елленвілл, Н. Й. — Тут на Оселі СУМА-А відбудуться, як кожного року, традиційні вже Спортивні Ігрища, які влаштовує Управа Української Спортової Централі ЗСА і Канади, делегація Схід, мають у програмі легкоатлетичні змагання, турнір копаного м'яча в 3-ох вікових групах і турнір відбивання в групах: юначок, юнаків, а окремо в суботу 25-го за першенства

УСЦАК-Схід жіночих і чоловічих дружин. Крім того передбачені плавацькі змагання.

Учасниками Ігрищ можуть бути усі українські спортовці осередки, що є членами УСЦАК.

Зголошуватись можна до участі до дня 20-го червня ц.р. на адресу: Mr. O. Наро, 32 Kensington Ter. Maplewood, N.J. 07040.

Українська писанка знову на першому місці

Перт Амбой, Н. Дж. — Тут в неділю, 5-го червня, відбулося святкування з приводу 300-ліття заснування міста, кульмінаційною точкою якого була велика парада вулицями Перт Амбо.

Амбой, а святковий повіз української католицької церкви Успення Богородиці, прикрашений величезною українською писанкою зобразив першу нагороду за красу і виконання серед парадних повозів. Український повіз проважали молоді українці у народних одягах, які танцювали народні танці. Глядачі нагородили шед рими оплесками соліста, Романа Шевчука, який вивував велико приспіву, якими захоплювали публіку.

Місцева преса підкреслює, що українська писанка була виконана і розмальована ручною.

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

(Схвалені однодушно на пропозицію Резолюційної комісії)

Головний Уряд Українського Народного Союзу, зібраний на своїх річних нарадах на Союзівці в тиждні від 6-го червня 1983 року:

1. Повноно шле свій братерський привіт поневоленому комуністо-московським імперіалістами українському народові, який продовжує свою героїчну боротьбу за свою національну самобутність та державну незалежність і навіть у найтрудніших обставинах цієї боротьби творить неперемінною цінністю в багатьох ділянках життя. Головний Уряд УНС закликає всіх своїх членів продовжувати і поважають свою активну участь в усіх акціях, скерованих на допомогу українському народові в його змаганнях.

2. Вітає уряди, Конгрес — Парламент та народи своїх країн, З'єднаних Стейтів Америки і Канади, висловлює їм вдячність за всі їхні рішення і акції, скеровані на оборону людських і національних прав усіх народів світу, зокрема українського народу, та апелує до наших урядів продовжувати і посилювати ці акції.

3. Вітає в пошани Ісхрарію наших Церков та проводи наших церковних об'єднань, вітає нашу світову громадську надбудову та нашу крайові центральні, вітає проводи і членів наших крайових і місцевих харитативних, наукових, молодіжних, жіночих, економічних та всіх інших установ і закликає всіх своїх членів активно включатися в усі їхні акції ведені для добра нашої громади і нашого народу.

4. Головний Уряд зокрема вітає нашу найстаршу українську наукову установу — Наукове Товариство ім. Шевченка з нагоди його 110-річчя та закликає своїх членів активно включатися в усі акції для відповідного відмічення цього ювілею.

5. Головний Уряд УНС, Ідучи за закликом Ісхрарів наших Церков та проводи наших релігійних об'єднань і мавши на увазі жорстоке нищення безбожницьким окупантом релігії та Церков в Україні, закликає всіх своїх членів активно включитися в підготовку найвідмішшого відзначення 1000-річчя хрищення України в 1988 році.

РЕЗОЛЮЦІЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС У ГРОМАДСЬКИХ СПРАВАХ

(Схвалені однодушно на пропозицію Резолюційної комісії)

У СПРАВІ ЄДНОСТІ В ГРОМАДІ

Єдність української спільноти є основна підстава буття і праці УНС на протязі близько 90 років. Обставини, що виникли по ХІІ Конгресі Українців Америки, внесли розлад в українську спільноту в ЗСА, що поширюється на цілу українську діаспору.

Тому ми, Головний Уряд УНС, схвалюємо дотеперішні заходи Головного Екзекутивного Комітету УНС та доручаємо йому вести їх далі аж до успішного завершення і поновлення такої репрезентативної установи, яка відповідала б цілям і побажанням української спільноти в ЗСА.

У СПРАВІ ВІДМІЧУВАННЯ 50-РІЧЧЯ ГОЛОДОМОРСТВА УКРАЇНИ

Головний Уряд Українського Народного Союзу з признанням прийняв до відома всі дотеперішні заходи Головного Екзекутивного Комітету для відповідної і належної „Згадки самим і пригадки іншим“ комуністо-московського голодоморства України 50 років тому та мільйонів його українських жертв.

Головний Уряд УНС зокрема схвалює рішення Головного Екзекутивного Комітету спільно з Українським Науковим Інститутом Гарвардського Університету відповідно причинитися до публікації документальної історії того голодоморства авторства д-ра Роберта Конквеста, та активне заангажування Українського Народного Союзу в акціях Крайового Громадського Комітету для вшанування жертв Великого Голоду в Україні в 1932-1933 роках.

Головний Уряд Українського Народного Союзу закликає всіх своїх членів активно підтримати кожну акцію для „Згадки самим і пригадки іншим“ того голодоморства, зокрема закликає їх до масової участі у запланованих і підготовлених Крайовим Громадським Комітетом демонстрацій і меморіальному концерті у Вашингтоні в неділю, 2-го жовтня ц.р.

В. ПРОХОРОВ ЗАПЕРЕЧУЄ АМЕРИКАНСЬКІ ЗАКИДИ

Женева, Швайцарія. — Голова совєтських профспілок Василь Прохоров, виступаючи тут на пресовій конференції, намагався заперечити закиди ЗСА і західних держав, що уряд Совєтського Союзу вживав на будовах газопроводу із Сибіру до Західної Європи політичних в'язнів, які сотнями гинуть від недоживлення і поганого клімату та браку санітарної опіки. Прохоров заявив, що ці обвинувачення, які в першу чергу висунула Міжнародна федерація вільних профспілок у Брюсселі, Бельгія, є нібито частинною антисовєтської пропагандивною кампанією, „веденої Вашингтоном проти Совєтського Союзу й інших соціалістичних країн“.

В. Прохоров прочитав на пресовій конференції довгу офіційну заяву совєтського уряду, у якій всю вину за ці „неправдиві інформації“ приписується Адміністрації президента Роналда Регена і американській Центральній Розвідці Службі, яка, мовляв, „зацікавлена, у підірванні економіки СССР“. Потім помічники Прохоро-

ЧИСЛО СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК НА КУБІ ЗРОСТАЄ

Вашингтон. — Американська розвідка інформувала, що число совєтських військ на Кубі в останні дні помітно збільшилося. Спершу було припущення, що приїзд нових совєтських військ це лише заміна тих груп, які перебували вже довгий час на тому терені.

Виглядає, однак, що число совєтських сил, які висадилися тепер, дещо переважає тих, які досі перебували там, вишколюючи кубинських вояків.

Це викликає занепокоєння в Уряді Р. Регена, хоча Пентагон досі не хоче коментувати цих вісток. Але присутність нових військ в СССР може лише збільшити напруження відносин в Центральній Америці, які вже і без того є дуже складні. Поруч із вістками про

висадку нових совєтських військ, відомо, що СССР побільшив тепер доставку воєнного матеріалу на Кубу.

Совєтські бомбовики і розвідувальні літаки часто пролітають над східним побережжям ЗСА в дорозі на Кубу. Постійно на Кубі стоять у пристані совєтські кораблі, які привозять крім військ також зброю та інше військово приладдя. У пристані задержуються також підводні судна і малі кораблі, які дістануть там потрібні їм для дальшої плавби паливе.

Доставка совєтської зброї до Нікарагуа і тепер посилення совєтських військ на Кубі — це нові джерела зміцнення совєтських впливів в Центральній Америці.

Існує загроза удару поміж Нікарагуа і Гондурасом

Манагуа, Нікарагуа. — Офіційні джерела Нікарагуа повідомляють, що воєнні дії між урядовими військами і проникаючими в Гондурас повстанцями посилюються і стали надзвичайно завзятими в останніх двох тижнях. Офіційні особи Нікарагуа відкрито обвинувачують Гондурас у прямій допомозі повстанцям.

В результаті такого стану, лідери Нікарагуа говорять про можливість відкритого воєнного конфлікту між Нікарагуа і Гондурасом.

З огляду на віддаленість та труднодоступність районів боротьби та на обмеження властями Нікарагуа доступу кореспондентів до районів боїв, єдиним джерелом інформації є урядові нікарагуанські джерела.

Минулого тижня Нікарагуа офіційно висловила протест Гондурасу відносно відкрити військовою підтримку повстанців проти сандіністського уряду в Нікарагуа. Гондурас заявив, як і в минулому, що його війська не беруть жадної участі в

нікарагуанському конфлікті, який відбувається в основному в прикордонних з Гондурасом районах.

Нікарагуа вперше визнала, що її регулярні військові частини були вислані на боротьбу з повстанцями. Дотепер Нікарагуа заявляла, що боротьбу з антисандіністськими повстанцями ведуть відділи резервної міліції.

Міністр внутрішніх справ Нікарагуа Томас Борхе Мартінес сказав, що зростає участь військ Гондурасу в прикордонному конфлікті збільшилася, „небезпечно зудару з Гондурасом, чого ми не бажаємо“. „Я сподіваюся, що до цього не дійде в найближчих днях, але, на жаль, немає логічних причин думати, що до цього не дійде“, — підкреслив Борхе.

Міністр закордонних справ Нікарагуа Мігель д'Еското Брокман заявив на громадських зборах в Манагуа, що „це є ситуація, яка може перетворитися в війну, у збройний зудар між Гондурасом і Нікарагуа“.

У світі

ЛІДЕР ЛЕЙБОРИСТСЬКОЇ партії Британії Майкл Фут після розгромної поразки у виборах 9-го червня заявив у неділю, 12-го червня, що має намір злати керівництво партією в жовтні на з'їзді партії. Декілька хвилин після цієї заяви Фута два визначні керівники лейбористської партії, 41-літній речник партії Ніл Кіннок, представник лівого крила в Валлі, якого вважають протеже Фута, і 59-літній представник з Йоркширу Пітер Шор, повідомили про свою згоду старатися очолити партію. Шор є економічним речником партії і гарячим противником членства Британії в Європейському спільному ринку.

ЗАКРИВАЮЧИ 19-ТУ конференцію африканських країн на найвищому рівні, дотеперішній її голова, лідер Етіопії Менгісту Гайле Маріям заявив: „Ми доказали, що однією із традицій Африки є разом колективно радитися для знаходження поладження спільних проблем“. Дійсно, 19-та конференція голів африканських держав закінчилася в неділю, 12-го червня у столиці Етіопії Аддіс Абаба проголошенням єдності, але підірваною незгодою і провалом вибрати нового генерального секретаря.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ЛІКАР Філіп Огвар у першому своєму виступі після звільнення з афганської в'язниці заявив, що афганський рух опору „дійсно має всенародну підтримку“ і що „більшість провінцій Афганістану знаходяться під контролем повстанців“. Лікар Огвар, який працював серед повстанців у долині Льюгар в Афганістані разом з лікарями міжнародної медичної допомоги був захоплений в полон совєтськими військами в січні цього року. В березні вони засудили його на вісім років ув'язнення за шпигунство. Два місяці після показового суду сталінського типу, коли Огвар признався до шпигунства та до всього того, в чому тільки обвинувачували його, афганські власті звільнили його. Тепер лікар розповідає, як виривали від нього „признання“. Він говорить: „Признання було єдиним способом для мене вийти на волю. Ставити опір було даремно. Від самого початку, як я був арештований, була небезпека довічного ув'язнення або і смертна кара, якщо я не був би „признався“.

РАДА СПІВІРАЦІ країн Перської затоки, які затривожені догнотривалою загрозою їх безпеці, а також майбутнім цього багатого нафтою району, вирішили утворити спільні „військові сили швидкого діяння“. Міністер оборони Кувейту сказав, що вже в жовтні ці сили проведуть перші маневри.

ОПОЗИЦІЙНА КОНСЕРВАТИВНА партія Канади, яка вже 15 років намагався побороти правління прем'єр-міністра П'єра Трудо, вибрала своїм новим лідером монстральського магната Браяна Малроні, хоч він ніколи не старався стати політичним керівником. Малроні, юрист з 20-літньою практикою як партійний організатор, зайняв місце лідера консервативної партії Канади минулої суботи після цілоденних нарад і закулісних переговорів. Дотеперішнім лідером партії був Джо Кларк.

РОЗПАЧЛИВЕ ЗВЕРНЕННЯ СТЕФАНІ ПЕТРАШ-СІЧКО НА ЗАХИСТ УВ'ЯЗНЕНИХ ДВОХ СИНІВ І ЧОЛОВІКА

Амстердам (УІС „Смолоскип“). — Сюди дістаєся шляхами самвидав розпачливий лист-скарга Стефанії Петраш-Січко до Ю. Андропова. Зміст листа говорить сам за себе. Нижче подасемо повний текст цього листа-скарги.

„Президії Верховної Ради СРСР, Першому секретареві ЦК КПРС тов. Андропову Ю.В.
Копія Генеральному прокурорів
Від гр. Петраш Стефанії Василівни, яка живе в м. Долині, Івано-Франківської обл., вул. П. Мирного, 14.

СКАРГА

Я не знаю, кому властиво слати цю скаргу, щоб її дійсно розглянули, а не як завжди прислали штампо-

вану відповідь. Писати заставляла мене країна біда.

У моїй родині заарештовані, засуджені і відбувають покарання — троє. Чоловік — Січко Петро Васильович, 1926 р. нар., засуджений 1979 р. за ст. 187-1 КК УРСР, строком на три роки суворого режиму з відбуванням покарання у ВТК Ворошиловградської обл., в м. Брянка, УЛ 314/П. Залишалося до закінчення терміну 40 днів, коли 26 травня 1982 р. його знову заарештували, і 19 липня того ж року засудили за зфабрикованим звинуваченням за тією ж статтею 187-1 КК УРСР строком на три роки. Суворий режим замінили на суворіший. З дня арешту до дня суду його ніхто не допитував ні разу, а

(Закінчення на стор. 4)

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕГЕН відбуд довшу розмову з новим прем'єр-міністром австралійського уряду Робертом Говком. Австралія являється традиційним альянсом З'єднаних Стейтів Америки, але ідеологічно Р. Реген і Р. Говк розходяться у принципових справах. Перший підтримує консервативний напрям у політиці, другий навпаки, зараховує себе до ліберальних політиків і до часу вибору на прем'єра був головою найбільшої робітничої спілки. Основною спірною справою є питання допомоги для комуністичного В'єтнаму. ЗСА вважають, що демократичні держави повинні здержатися від торгівлі з В'єтнамом так довго, як він веде агресивну політику. Австралія, натомість, не зважаючи на таку настанову, торгує з Ганоем на широку скало.

СЕНАТОР АЛЕН КРЕНСТОН, демократ з Каліфорнії, після перемоги у пробних виборах серед демократів Вискансину, вважає себе одним з першої трійки демократичних кандидатів, до якої крім нього входять ще колишній віцепрезидент Волтер Мондєйл і сенатор Джан Гленн з Огайо. Кренстон зустрівся з кореспондентами і заявив, що боротьба між демократичними кандидатами обмежуватиметься виключно до згаданої трійки. Він не вірить, що інші кандидати матимуть будь-які вигляди на перемогу.

ПОНАД 36 МІЛЬЙОНІВ пенсіонерів отримають разом і чеком соціального забезпечення пересторогу проти поганого і нерегулярного вживання пілюль і іншої медицини. Адміністрація харчів і ліків вважає, що принаймні половина пенсіонерів не вживають медикаментів згідно з приписом лікаря і тому вони повинні під час візиту у лікаря, або купна медикаментів в аптеці запитатися ще раз про кількість і час вживання приписаних їм медикаментів. Крім того загада Адміністрація вважає, що старші особи взагалі вживають більше як потрібно медикаментів, що, очевидно, шкодить їхньому здоров'ю.

ЗАЙМАЮЧИ СТАНОВИЩЕ до проблеми Центральної Америки, секретар Департаменту оборони Каспар Вайнбергер заявив, що Уряд З'єднаних Стейтів Америки не має, принаймні під теперішню пору, плану висилки американських вояків до Ель Сальвадору чи будь-якої іншої латиноамериканської країни. Президент Роналд Реген, на думку Вайнбергера, хоче поладити в мирний спосіб напруження в Центральній Америці і дати змогу місцевим урядам самим оборонити себе перед ідеологічним і фізичним наступом марксистів, яким, як відомо, зброю й інший військовий виряд пересилає Москва і Куба. Обороняючи політику Р. Регена в Центральній Америці, секретар оборони підкреслив, що в урядових колах навіть ніколи не згадувалось про висилку війська до Центральної Америки, крім кількох спеціалістів-дорадників.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Джорд Шульц заявив журналістам в Пальмо Альто, Каліфорнія, що З'єднані Стейти Америки не можуть прийняти пропозиції совєтського лідера Юрія Андропова про роззброєння, бо з останніх потягнень Совєтського Союзу, зокрема Варшавського Пакту, ясно видно, що він змагає до монополії, зокрема на відтинку ракетної зброї, до якої треба зараховувати не тільки великі міжконтинентальні нуклеарні, але також інші ракети середнього засягу типу СС-20 та інші. Розішення гнізд із совєтськими багатоголовіковими ракетами середнього засягу в Центральній Європі і на Далекому Сході збільшилося до такої міри, що вільні країни світу не можуть цього факту ані ігнорувати, ані перейти над цим справою до денного порядку. Реакція СССР на розміщення таких же американських ракет в європейських країнах НАТО говорить сама за себе: СССР хоче домінувати на цьому відтинку, — заявив Дж. Шульц.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ шкільництва і виховання Террелл Белл заявив, що коледжі і університети не можуть ігнорувати гуманітарних наук і ставити на перше місце виключно технологічні предмети тільки тому, що технологія ЗСА потребує кращих і більше кадрів вишколених техніків з огляду на пожевалений розвиток комп'ютерської промисловості. Белл погоджується, що американське високе шкільництво потребує допомоги, бо воно не справляється зі своїми завданнями і випускає низької класу градуантів, які в добі комп'ютерів, ракет і міжпростірних кораблів, не досягнуть навіть знання їхніх батьків, з-перед 30-ти років. Очевидно, як і всюди існують винятки, які однак не задовільняють тих, які несуть безпосередньо відповідальність за шкільництво і виховання.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Джералд Форд, обороняючи політику Уряду президента Роналда Регена, заявив, що З'єднані Стейти Америки не можуть залишити своїх друзів і шкільного виборитися з Центральної Америки, даючи їм самим вільну руку Москві і Гавані, які базують в багатьох країнах цього району світу встановити прихильні до них комуністичні режими, подібні до режиму в Нікарагуа.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1983

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-8864) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. UNA members \$1.25 a month. Change of address — \$1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 348 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Жертви комуністичної сатрапії

„Нью Йорк Таймс" приніс обширну вістку з Варшави, датовану 5-им червня ц. р., про смерть від знущань на поліції юнака Гжегожа Пшемка, якого поліція загорнула разом з кількома його товаришами, які забавлялись після отримання в середній школі свідоцтва зрілості. Чим провинився названий юнак і що сталося з арештованими його товаришами — не сказано, але можна здогадатися, що хлопці, дещо випивши, галасували й викрикували. Гжегожа Пшемка притримали на поліції тільки одну годину. Цього було аж надто досить, щоб скатувати його на смерть. Із поліційної станиці відвезли його до шпиталю, де піддали його 5-тигодинній операції, яка, однак, не могла направити внутрішніх пошкоджень, завданих брутальними побоями. На похороні хлопця було 20,000 осіб. Від того часу на могили хлопця люди щоденно приносять квіти, після закінчення щоденної науки у школах школярі приходять на цвинтар і мовчки моляться біля могили вбитого товариша. У неділі свята маси народу відвідують цю могилу. Гжегож Пшемка став наче символом брутальності режиму, що його очолює генерал Войцех Ярузельський. „Нью Йорк Таймс" зачитував вислів одного польського інтелектуала, що ось „польська держава перетворилася у джунглі безправства".

Справа набрала такого розголосу, що уряд не міг її промовчати. Міністер внутрішніх справ генерал Чеслав Кішак заявив, що уряд переводить у цій справі слідство, але від часу смертельного побиття того 19-літнього хлопця 12-го травня ц. р. минуло вже досить часу, щоб можна було перевірити, котрі-то поліційні опричники так знущалися над заарештованим, який, зрештою, нікого не вбив і не пограбував, а провинився, мабуть, легкомисльним викрикуванням неприємних диктаторському режимові гасел. Зверхником безпосередніх винуватців смерті того юнака дуже трудно поставити їх перед судом, як убивників, бо це був би суд не над кількома окремими поліційними, а над режимом, побудованим на насильстві. Це саме діється у Советському Союзі: не було випадку, щоб судили й засудили когось із садистів в апараті КГБ за знущання над в'язнями. Тут пригадується убитий у Львові посапачами режиму молодий композитор Володимир Івасюк, який ніби „покінчив самогубством". За промову на багатотисячному похороні Івасюка арештували 22-го травня 1979 року студента журналістики Василя Січка, виключили з університету і засудили на три роки в'язниці. Це пригадує „самогубство" замученої польською поліцією у Львові Ольги Басараб. Надія Світлична оповідала недавно в одній своїй доповіді, що Катруся Заричук величають, як живий символ — жертву режиму.

Це цікавий феномен, що кожна авторитарна система, побудована на диктатурі, якій повинуються сліпі виконавці її наказів, створює атмосферу, в якій диктатори і „апаратники" затрачують почуття межі — що вільно чинити і чого не вільно. Почуття всієї і безкарності настільки запаморочує уми диктаторів і всього їхнього апарату, що вони не здають собі справи, що існують межі, що їх не вільно переступати. Робітничий рух у Польщі, який хотів визволитися з-під контролю компартії, обурив і налякав Москву, щоб таке саме не повторилося в інших підсоветських країнах, бо воно підірвало б принцип партійної диктатури над цілим життям даних країн і їхніх народів. Тому знайшовся генерал Войцех Ярузельський, який проголосив воєнний стан, поставив поза законом робітничу організацію „Солідарність", вилучив її провідників, і перевів через слуханий йому сойм закон про нові робітничі спілки, підпорядковані комуністичним політуркам і завіс у державі режим поліційного терору. У такій атмосфері зроджуються прислужники режиму, які у виконанні своїх функцій перетворюють струну і „перестаруються". Про Войцеха Ярузельського польські патріоти все ще не мають виразного уявлення: чи це Валенрод, себто патріот, який старався здобути собі повне довіря Москви, щоб діяти на добро рідної йому Польщі, чи це таки стовідсотковий зрадник? Чи Войцех Ярузельський є одним із тих, який виправдує теорію про „партократію", що партія стоїть вище нації?

Смерть цього 19-літнього юнака з рук поліційних опричників загострила атмосферу ненависті до режиму Ярузельського і його московських наказодавців. Недалекі відвідники у Польщі Папи Івана Павла II, колишнього польського кардинала Войтили, ледве, чи злагіднить цю напружену атмосферу. Кожна диктатура сама собі копає могилу. Демократичний устрій має багато-багато негативних рис, але він тривкий, бо тривкою позицією держави є народ, на якому спирається система. Система терору копає могилу сама собі. І тому імперія завалиться — і московські і польські сатрапи зникнуть, бо вони діють проти законів природи.

У своїй недавній публічній промові президент Реген висунув ряд нових пропозицій в справі атомового роззброєння. Ця промова була зрозуміло синхронізована з відновленням переговорів між Америкою і Советським Союзом у справі обмеження атомової зброї, що саме в тому ж часі мало місце в Женеві.

Державний секретар Джордж Шульц, прибувши до Парижу на конференцію міністрів закордонних справ країн-членів НАТО, одверто заявив, що Америка „подвоєно" зусилля з метою „проби та оцінки" советської політики в тому відношенні. Державний секретар сказав, що досі він не заважив будь-яких концепцій чи змін з боку советського уряду.

Як виявляється, Советський Союз є дійсно застрашений планованим введенням до Європи змодернізованих американських атомових ракет типу Першинг-2 та кружляючих ракет. Перші з 572-ох цих ракет мають примістити вже в грудні ц. р. у всіх майже країнах НАТО, за винятком Франції, хоча французький президент Франсуа Миттеран, разом з іншими представниками семи ін-

Володимир Душник

МАЛОПЛІДНІ ДИСКУСІЇ

дустриальних країн Заходу, що недавно відбули вершинну конференцію у Вільямсбургу, Вирджинія, підтримав це рішення Америки.

На цей виступ західних союзників Америки, Москва зарагувала як можна було сподіватися: впади погрози, що Советський Союз заінсталує свої атомові ракети в сателітних країнах — Польща, Східна Німеччина, Чехо-Словаччина, Болгарія тощо. До речі, загальновідомо, що советські ракети є розміщені на території СССР, але ніхто не може запевнити, що тих ракет немає у сателітних країнах.

Державний секретар Дж. Шульц також часто бачився із советським амбасадором Анатолієм Добринином у Вашингтоні, але про це нічого не подавало до преси. Дж. Шульц категорично заявив, що всякі розмови з представниками советської влади досі не принесли ніяких результатів.

Президент Реген прийняв „заклик" Андропова менш ентузіастично, як цього спо-

дівалися в Москві, добре знаючи, що Кремль говорить одне, а робить щось зовсім інше.

Дж. Шульц, запитаний про його думку щодо заяви Андропова відносно „широкого „псювороту" до американсько-советських взаємин з часу Другої світової війни, заявив, що „ми можемо міряти настанову відповідно до субстанції даного питання, але, на жаль, я не можу вказати на щось конкретне у цьому відношенні" (советсько-американські переговори).

Президент Реген, ідучи на зустріч заїждньо-європейським союзникам Америки, дещо змінює, злагіднюючи, свій план щодо нових американських ракет, а саме в цьому, що Америка не зменшить числа ракет, а тільки зменшить число „богоголов", якщо Советський Союз погодиться на зменшення їхніх атомових ракет далекого засягу.

Досі ніхто не знає чи ці формальні пропозиції передали американській делегації, яка переговорює із пред-

ставниками влади СССР у Женеві, чи це була лише „пробна іскорка", щоб дізнатися, як на це зареагує Москва.

Треба взяти під увагу, що навіть такі скромні пропозиції президента Регена не можуть односторонньо прийняти члени Красної Ради Безпеки чи його кабінету. Наприклад секретар оборони Каспар Вайнбергер є проти будь-яких концесій советам, і в цьому питанні він має багато прихильників серед вищих ешелонів американських збройних сил.

Виглядає, що вся та мова в справі поладнання взаємин між Вашингтоном і Москвою — це лише „неплідні дискусії у порожнечі".

А щоб впровадити зміни у пропозиції американського Уряду — треба певних концесій з боку Москви, яка багато говорить з метою туманної пропаганди і деморалізації нестральних країн, виминаючи займати в цій справі певне і тверде становище, чим тільки закріплює тезу, що кремлівські розробники концесій не дорівнюють американським пропозиціям, що є такі основними концепціями в питанні зменшення атомового роззброєння.

Макар Дуда

Гастрольне літо...

У що пору в советських театрах починається „гастрольне літо".

Як його чекають артисти? Як налії покладають на нього!

Осінь-зимовий сезон — це невинне напруження, фізичне й моральне. Це регламентовані певним розкладом дії репетицій та вечорів вистав. А при цьому постійна турбота про зведення кінців з кінцями в своєму бюджеті. В короткій час між ранковою роботою і вечірніми виставами біганина по крамницях, — дома на тебе чекають з розкритими ротами, а ти, хоч би й двічі заслужена артистка республіки, вистоюєш чергу з „суповим набором", фактично, не за м'ясом, а за кістками та жилями, з яких треба швидко зварити обід, бо вже пора повертатись до театру, — на скору руку когось ти зупи, поспішаєш до тролейбусу, щоб устигти втиснутися в нього, адже за якусь годину має початися вистава, де ти мусиш співати й танцювати...

На гастрольний інший світ. Певна річ, будуть і репетиції й напруження на виставах. Але... гастрольне літо! В ньому театральні працівники відчують, хай ілюзорно, але приємне відчуття свободи. Та ще уявляють собі, — гастролі мають проходити поблизу теплого моря! Курорт!

За зиму театр набридає місцевому глядачеві. А працівникам театру в печінках сидять місцеві контролери та наглядачі з місцевого управління культури. Так хочеться зникнути з їхніх очей на волю гастрольного літа! Ну, звичайно, не така вже й воля. Але на гастроль буває деяка „поблажка" у тамошнього начальства: як не як, гості приїхали... Гастрольне літо! Як його чекають! Як практичні наді на нього покладають!

Перед виїздом працівники театру виторговують для себе чимало вигідних матеріальних умов. Насамперед, певний відсоток командировочних, так званих добоїв, на які можна скромно прохорчуватися, а основна заробітна платня для сім'ї зберігається. Самі зацікавлені у виконанні фінансового плану, охоче погодяться давати по дві, а то й три вистави на день. Не легке навантаження, але будуть надурочні заробітки. Якщо зважити, що гастролі тривають два-три місяці, може уявити, як раді майстри театального мистецтва, малі й великі, вирватися із свого стаціонару на вільний простір гастролі.

У всіх піднесений настрій, з валізами сходяться до театру, обіймаються, цілються, наче давно не бачились... Ідуть на залізничний двірчик, сідають у спеціально замовлені вагони. У вагонах по дев'ять купе. В кожному зарані зформована компанія. У ложах купе — преферансисти; в одному (щоб непоказно) — випивохи; в двох — тріох —

самі жінки, а по інших змінний склад, який в той чи інший момент приставе до до одних, то до других.

Веселі гомін у вагонах. Усі такі рідні! Навіть провідники вагонів і сам машиніст потягу найрідніші, бо везуть вони їх, майстрів мистецтва, не будь-куди, а в гастрольне літо!

Прощай, прощай! Хай усі нелади зникають, нічого клопітного з собою не хочеш брати. Однак, пробаєте. Єдине, що ти прихилив до дороги — це примірник республіканської газети „Культура і Життя" ч. 17 за 24-те квітня, в якій на чільному місці надрукована директивна стаття: „Гастрольне літо — 83".

Потяг рушає, на прощання махаєш рукою провозаючим, джукеш за побажання шасливі й приємної подорожі...

Які можуть бути сумніви? Подорож тільки шаслива, тільки приємна!

Любовно розгладжуєш керівну газету „Культура і Життя", акуратно розстеляєш її на купельному столику, ставиш посередині першу півлітру, розкладаєш прихорощену з дому закуску... Починаєш угорло на весь вагон читати: „Нинішні гастролі відбуватимуться в знаменний період, коли інтенсивно втілюється в життя соціально-економічна програма, накреслена рішеннями... Матеріальне благополуччя й духовна культура..."

О! Потім уже робить першу зупинку... Виглядає у вікно, і перед очима розкривається не просто програма, а реальне матеріальне благополуччя!

Очі розбігаються, не знаєш до якої жіночки кинути: одна ось показує у відерці свіжопрокошені огірочки, друга стоїть з мискою щя гарячих вареників („Вам з чим, з сиром, картоплею чи гречаною кашею?"); а он у тієї помідори, — тільки що з грядки!; а ця тримає на тарілці смажені карасики — („Ох хрест святий, щойно хлопці наловили в ставку!"); цілий ряд глечиків з свіжим, парним, кислим молоком холодним з погреба... Часу мало, поїзд стоїть усього п'ять хвилин, а тут ще, бачите он, біжить молодичка з своїми смачними речами, — треба б і неї щонебудь узяти... Але поїзд уже дає сигнал, таке-сяк встигає вхопити і поспішає до вагона. З співчуттям і жалем дивиться на молодичку та бабусь, які зажурено загортають непроданий товар... А так, бач, старалась! Із заощаджених продуктів пекли, смажили, варили. А поїзд так мало стоїть. Тепер неси, бабуню, додому, чекай завітрянного...

А ти приносиш до свого купе чудові бабні огірочки, інші партнери додають свої покупки з приватновласницького базарика: карасиків, сметанку... Боже ж мій! Коли ж ви їли їх, таку

(Закінчення на стор. 4)

Навряд, чи передбачали

французькі винахідники „рухомої фотографії", брати Люї-Жан й Огюст Люм'єр світовий тріумф для свого наукового досягнення. Із того часу від появи перших екранних митотинь уже понад вісім десятиліть кінематограф приваблює задоволенням і комерцією. Фільмові зірки — ідоли мас — володіють ними більш певно від політичних лідерів, ораторів, учених, філософів, письменників. Особистості екрану ставляться на найвищий п'єдестал. Свого часу блинула Джіна Лоллобриджіда й у тому сьвітці подорожувала по Європі. Приймали її на лондонському королівському дворі (хоч Еві Перон відмовлено!) і в інших столицях на офіційних візитах як... самовищо, хоч преса писала, що для такого визначування доля обдарувала її хібащо ефективно виповненням бюстом замість акторського таланту. Кіноактриси Меллі Меркурі уряд Греції повірив теку міністерства культури. Джейн Фонда виступала з промовами на політичних мітингах, антивоєнних маніфестаціях, а недавно взялася гостро картати Ялтинську конференцію в обороні Польщі й „прав людини". Кіноакторське минуло напевно не пошкодило — якщо не допомогло теперішньому президентові ЗСА.

Його уряд на пам'ятний телевізійний програми в обороні польського народу попри відзив шевів інших країн (Канади, Франції, Англії, Німеччини й б. ін.) залучив найякірший „козир" — виступи кінозірок: співак Франк Сінатра, запаливав свічки Шарльтон Гестон, деклямував Орсон Веллс, жартував Боб Гопі, цитував Енгельса Генрі Фонда, заповідали й філософували Гленда Джаксон і Макс фон

Ірена Книш

ЗВАБИ ЕКРАНУ

Сидов, тужив за минулим Кірк Доглас... І все те на голубому екрані сучасної політичної маніфестації.

Якщо б шукати зв'язку часів, то для контрасту, можна згадати, як Літосісць нашої „Повісті вісних літ" уже в ХІ сторіччя картів давніх українців, що надміру захоплювалися скоморохами, гусями, русалками. А втім видовиська — це правдивий, тривалий, успішний засіб впливу на маси.

Сьогодні події з екрану діють яскравіше, хвилюють глибше ніж справжні в житті, заслухали чи вчитали. („Краще раз побачити ніж сто раз почути"). Вістка про морді мільйонів безневинних людей не робить такого сильного ефекту як екран. Тим то для успіху в агітації чи пропаганді вживається так часто фільмова документалістика навіть буфаторна за браком автентичної. Кінематограф став могутньою, впливовою силою нашої планети.

У початковій історії „живої фотографії" є й імена українців. Тож у нашому кінофіксованому світі годиться повернути їх із забуття чи незнання. Йосиф Тимченко, винахідник-самоук із Харківщини демонстрував в Одесі раніше від Люм'єрів свій „стрибковий" апарат у 1893 році. А. Федьківський, уродженець Житомира, мистець-кінооператор, фотограф-пейзажист удосконалював знімальний кінематограф. Харків'яни Олексій і Олена Олексієвичі славилися як перші імітатори мовного кіна. Професійні сценічні актори, подружжя Олексієвичів, захоплювали кіноглядачів своїми виступами, поста-

новками, сценаріями екранізованих творів для кіномовлення. Талант убогого сільського хлопчини з Придніпров'я (сьогодні Дніпропетровська область), Даних Сахненка, кіномеханіка-самоука звернув увагу великої французької фірми Пате. Якій кореспондент він став майстром кінодокументалістики, винахідливим і сміливим: наприклад, серед стихії здіймав повінь на Дніпрі або з кінокамерою мандрував по Катеринославі в час епідемії холери. Ще до війни Сахненко пробував власного кінопродюсера й став піонером українського кіномистецтва як сценарист і режисер („Запорозька Січ"). Справжнього артиста досяг він у співдружності з Миколою Садоським, коли вийшли екранізації „Мати-Наймичка" і „Наталка-Полтавка" з участю М. Заньковецької, Л. Лінницької, І. Маріяненка й інших. Це й були найвищі здобутки української кінематографії перед Першою світовою війною.

Час тв. українізації позначився теж творчими успіхами української Х-ї музи. Дослідники українського кіно доказують, що в 20-их роках Україна вела перед у кінопродюсінгів Советського Союзу. Фільми Олеси, Кисва, Харкова здобували признание й популярність за кордоном: в Америці, в Японії, Німеччині, Франції, Мадриді, Чехо-Словаччині й інших. Приваблювали кіноглядачів „сказитка" й колоритність ще менш від Росії незнаного ім України. Для прикладу, між іншим наводиться лист, що Юго А. Луначарський написав із-за кордону в 1928 році до ВУФКУ (Всеукраїн-

ського Фотокіно Управління), вважали вислати „якомога скоріше" картини цього виробництва, бо, це стане в пригоді для хорошої всебічної реклами... Тоді кіно, як прозвали синтетичним і найбільш масовим мистецтвом, приналежувало в Україні творцям із різних ділянок культури: літератури, музики, малярства, скульптури, театру... На шляху спільних шукань взаємозв'язку між різними видами мистецтва і кінематографією зустрічаються: М. Бажан, М. Вериківський, Г. Епик, М. Ірчан, І. Кочерга, В. Кричевський, Л. Курбас, Яків Мамонов, Л. Первомайський, Анатолій Петрицький, В. Сосюра, П. Тичина, Ю. Яновський, Г. Хоткевич, В. Чистякова й багато інших. Творчі досягнення виявили талановитих режисерів, а між ними (як справжній новатор здобув світове визнання) Олександр Довженко.

Розгром національної культури, що почався заголівлю й виведенням в оперному театрі тв. Харківського процесу привів до упадку й української кінематографії. Затрапилися пам'ятки колишньої багатоти в Україні кінематографії. Дослідники жаліються, що в каталогах раз-у-раз при назвах фільмів зустрічаються примітки: „не зберігся", „змісту не встановлено"... Так і загинув „Остан Банкура" з незрівняною М. Заньковецькою в ролі матері.

Після Другої світової війни немало напружувалося в Україні фільми. Советські кінознавці їх вірно оцінюють. Вони підкреслюють, як мало значення надають національним особливостям української кінематографії, де національний характер майже не нахолодить ніякого відбиття в фільмах:

(Продовження буде)

Микола Лівницький

ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ МІЖ 1920 І 1940 РОКАМИ

VII

5. Підготовка цивільних фахівців, які могли б спричинитися до наладнання державного життя у відновленій українській державі.

6. Організація кадрів, на яких міг би спиратися уряд УНР під час свого перебування на чужині.

7. Зв'язки з представниками українського населення під польською, румунською і чехословацькою займанщинами.

Кожній цій ділянці праці уряду УНР має бути присвячена відповідна увага в цій праці, хоч, як уже було зазначено, лише в дуже скороченому виді.

Військова ділянка і зв'язки з Україною

В кінці 1926 року було зорганізовано штаб військового міністра, яким був аж до своєї смерті в 1940 році генерал Володимир Сальський. Штаб складався з трьох відділів. І-й організаційний відділ, займався реєстрацією, школенням і підготовкою до майбутніх завдань українського вояцтва в намічених військових одиницях. Завданням II-го відділу було утриму-

вання нелегальних зв'язків з Україною і її населенням, до чого належала також справа організації таємних невеликих осередків, які мали б у відповідний час-розпочати повстанську чи революційну акцію. Завданням III-го відділу (що не мав чисто військових завдань) було виготовлення пропагандивних матеріалів з метою пересилання їх на територію України.

Першим начальником штабу генерала В. Сальського був генерал генерального штабу В. Куш, який по кількох місяцях відійшов і став редактором військового журналу „Табір". На його місце прийшов генерал П. Шандрук, який був на цьому становищі кілька років і відійшов, щоб стати т. зв. контрактним старшиною польської армії, в часі чого він закінчив польську академію генерального штабу (т. зв. Вища Школа Військова). Останнім начальником штабу аж до вибуху німецько-польської війни був полковник Аркадій Валійський. Начальником екзекутиви штабу був аж до своєї смерті підполковник Олександр Виговський, колишній начальник військової канцелярії Головного Отамана С. Петлюри.

Начальником I-го відділу штабу був полковник Архип Кмета, який десь у 1937 році пішов на контрактного старшину до польської армії. В цьому відділі працювало кілька старшин, як, наприклад, підполковник О. Доценко, сотник В. Шевченко, сотник І. Зваричук (теж згодом став контрактним старшиною) й інші.

Перший відділ мав зареєстрованих понад 4.000 старшин, колишніх вояків української

Армії. Для цих старшин видавалися фахові журнали, як згадуваний уже „Табір", „За Державність" редагував полковник Михайло Садоський) та фахові „курси" з різних ділянок фахового мистецтва. Штаб тримав з ними постійний зв'язок, також через союзи колишніх українських вояків, про що мова буде далі.

Очевидно реєстрація старшин, тримання з ними зв'язку і видавання для них різних фахових журналів чи курсів не вистачало, щоб мати відповідні кадри для планованого відновлення українських збройних сил. Цим старшинам бракувало постійної служби в тій чи іншій армії, тому уряд дбав про те, щоб примістити українських старшин в арміях різних держав. Робилися старання у Франції, в Чехо-Словаччині, в Румунії, в Італії і в Польщі. Були вигляди на успіх в Італії, але вони не здійснилися. Лише в Польщі вдалося ввести до польської армії біля сотні українських старшин зі статусом т. зв. контрактних старшин. Вони несли цілком регулярну службу в польській армії і кілька з них навіть скінчили польську академію генерального штабу. Маючи в своєму розпорядженні прізвища майже усіх цих контрактних старшин, подаю лише прізвища тих, що скінчили академію генерального штабу. Ось вони: П. Шандрук, А. Валійський, П. Самутін, В. Малєць, М. Палієнко, П. Дяченко і В. Татарський. Майже всі вони вже не живуть. М. Палієнко згинув під Бродами в рядах I-ої Української Дивізії УНА.

(Продовження буде)

Год. 10-та веч. — ЗАБАВА
Оркестри: ЧЕРВОНА КАЛІНА, АЛІК І ДОРКО
Конферансьє: АНЯ ДИДИК

Увага! **Увага!**
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
 приймає негайно на різні околиці
 Америки і Канади

ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ

Постійна праця Запевнена платня. Соціальне життєве забезпечення. Пенсійний фонд. Вакації. Досвід продажу життєвого забезпечення побажаний. Інших переважимо. Скористайтеся з цієї нагоди без ніяких зобов'язань.

ЗГОЛОШУЙТЕСЯ ЛИСТОВНО або ТЕЛЕФОНІЧНО
 UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
 P.O. Box 17 A — 30 Montgomery Street
 Jersey City, N.J. 07303
 Tel.: (201) 451-2200, з Нью-Йорку (212) 227-5250

Увага! **Увага!**
 ІЗ НОВИХ ВИДАНЬ МОЖНА ВЖЕ ЗАМОВЛЯТИ
 В КНИГАРНІ ПРИ СВОБОДІ

ДЕРЕВ'ЯНА РІЗЬБА В УКРАЇНІ
 WOOD CARVINGS IN UKRAINE
 автора К. Шонк-Русича

Альбом у твердій обкладинці. 184 сторінки.
 Ціна \$32.00 з пересилкою

Мешканців штату Нью-Джерсі зобов'язує 6% ставкою податку

СВОБОДА BOOK STORE
 30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

У ювілейному році щоденника „СВОБОДА“

який вже на протязі 90-ох років служить цій українській громаді у вільному світі і завжди стоїть на сторожі найкращих інтересів та ідеалів українського народу, станьте членом УНСОЮЗУ. Читачі „Свободи“, приєднайтеся у місяці травня бодай одного нового члена для УНСОЮЗУ. Ім'я, прізвище і адреса кандидата:

Висилайте на адресу УНСОЮЗУ:
 UKRAINIAN NATIONAL ASS'N, INC.
 30 Montgomery Street, 3rd Floor
 Jersey City, N.J. 07302

**Дайте змогу Вашим дітям
 провести літо на СОЮЗІВЦІ!
 ЛІТНЯ ПРОГРАМА
 на СОЮЗІВЦІ 1983**

ТЕНІСОВИЙ ТАБІР від неділі, 19-30-го червня
 (Хлопці і дівчата 12-18 рр.)
 \$170.00 — члени УНСОЮЗУ
 \$180.00 — не-члени
 Оплата за тенісні лекції — \$60.00

ДІБОВИЙ ТАБІР 18-го червня — 2-го липня
 (7 до 12 рр.)
 Для членів Союзу \$100.00 на тиждень
 Для не-членів \$120.00 на тиждень

ХЛОП'ЯЧИЙ ТАБІР 3-го до 16-го липня
 (7-12 рр., ціна та сама що для дівчат)

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА 17-30-го липня
 Речень зголошень 1-го липня 1983 року.
 (14-18 рр.)
 Для членів УНСОЮЗУ \$220.00
 Для не-членів \$250.00

КУРСИ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНКІВ
 31-го липня — 13-го серпня
 \$195.00 для членів УНС
 \$205.00 для не-членів
 Інструктор — 60.00 дол.
 Побут з харчуванням
 За детальними інформаціями, прошу зголошуватися до Управи Союзівки

SOYUZIVKA AN ESTATE
 Foordeore Rd. • Kerkonson, N.Y. 12446
 or call (914) 626-5641

**Слухайте
 РІДНІ АКОРДИ**
 УКРАЇНСЬКУ РАДІОПЕРЕДАЧУ
 з радіостанції WPOW — 1330 AM
 з Нью-Йорку кожного четверга
 о год. 7-й веч.

THE Ukrainian Weekly

Now available:
 additional copies of
 The Ukrainian Weekly's
 special issue on the

GREAT FAMINE.

Order by writing
 or calling
 The Weekly
 at (201) 434-0237

Вибрали Управу Округу СУА

Гартфорд. Конн. (А. Л.)
 У неділю, 29-го травня
 ц.р. тут в Народному Домі
 відбулися Річні загальні збо-
 ри Округу СУА Нової Англії.
 Вибрано Управу в складі:
 голова — Анна Любінська,
 містоголова — Ольга Пла-
 тош-Стегевич, секретарка —
 Тереса Глух, касирка —
 Людмила Хмелівська, ор-
 ганізаційна референтка —
 Стефанія Пришляк, куль-
 турно-освітня референтка —
 Лідія Фіцалович; голова
 Контрольної комісії — Ма-
 рія Гіжа, члени: Віра Ціро-
 палович і Анна Гомик.

Від Екзекутиви СУА при-
 сутня була містоголова д-р
 Теодозія Савицька.

Гастрольне...

(Продовження зі стор. 2)

свіженьку „харчову продук-
 цію“?

Дружно вчотирьох ви-
 пиває перші стограмів і
 продовжує читати:

„В гастрольних театрах
 треба неухильно керувати-
 ся постановками ЦК КПСР
 про роботу парторганізації
 Білоруського академічного
 театру...“

Як же інакше? Неухильно
 керуємось! повсякденно
 даємо, щоб „у гастроль-
 ному репертуарі було біль-
 ше творів, у яких на осно-
 веннісх принципів партій-
 ності й народності як-
 сь-то достовірно... Наша
 сучасність... героїчне мину-
 ле... світле майбутнє... на-
 дихають нас...“

Ху-х! Дайте звести дух...
 І нумо, братці, ще по одній!
 Наливай, котрий ближче до
 пляшки... І хай нас надиха-
 ють величчя заклики. Вони
 ведуть і доведуть нас... Тіль-
 ки будемо суворо тримати-
 ся генеральних вказівок, які
 от тут на століку лежать, і
 запевняємо партію й уряд,
 що не допустимо тих непо-
 добств, про які згадує куль-
 турна наша газета. Ми не
 повторимо помилок про-
 пущених багатьма театра-
 ми торік, коли в „лідери“ за-
 кількістю показаних вистав
 замість творів з позитив-
 ними, партійно ідейними
 героями вийшли такі низь-
 копробні, на нашу ганьбу
 такі популярні у невива-
 женого глядача твори, як
 „Вісім люблячих жінок“,
 „Аморальна історія...“ Та
 ми нізачо не гратимемо ці
 недостойні п'єсочки! Ми не
 підємо за прикладом хар-
 ківського академічного ро-
 сійського драматичного те-
 атру, який на минулих гас-
 трольях у Києві на очах най-
 вищого начальства майже
 виключно показував не пар-

тійно бойові п'єси, а якогось
 „Декамерона“. Тами готові
 горіти синім синім синім
 вогнем, а не станемо поту-
 рати некультурному гляда-
 чеві, який таких очокх до
 всяких декамеронів та люб-
 лячих жінок!

Стривайте, стривайте...
 Що значить горіти? Хто вам
 дозволяє це, — та ще й
 синім вогнем? В газеті офі-
 ційно і суворо попереджа-
 ється: „Обов'язок кожного
 театру провести гастролі з
 високими фінансовими по-
 казниками...“

Як? Яким шляхом? Без
 півлітри не розбереш... На-
 ливай котрий там...

Значить, не гнатися за
 „касою“, а керуватися ви-
 сокими ідеями? І дати висо-
 кі фінансові показники? Як
 це сполучити? Сама ж газе-
 та признається: Трапля-
 лось і так, що високоідей-
 ні твори включалися в ре-
 пертуар, але художня якість
 їх була така невисока, що
 глядач не ходив на ці виста-
 ви, що призводило до ком-
 промітації ідеї...“

Виходить, краще вже го-
 ріти, аніж компромітува-
 ти високу ідею? А тут ще
 газета підстьобує: „Гляда-
 чеба запрошувати на сер-
 йозний діалог із проблем
 дійсності, вести цю розмо-
 ву на високому рівні і не
 підстроюватись під смаки
 тих, хто не доріс до цьо-
 го...“

Тяжка проблема, клопіт-
 на. Як у тій пісні: „Чи я
 мамо не доріс, чи я, мамо,
 переріс...“

А газета нічого собі. Усе
 на ній розмістилось: і риб-
 ка і яєчка, і чудові свіжопро-
 солени опірючки... Наливай-
 те, куме, по третій! І хай...
 А потяг нестримно мчить.
 У гастрольне літо.

Івана Мартинюка

**МОЄ РІДНЕ СЕЛО ЦЕНІВ
 у Бережанщині**

CENIV — MY NATIVE VILLAGE
 in the County of Berezhany

Книжка у твердій темнокоричневій полотної обгордці
 із золотими літерами роботи мистця — сина автора
інж. ОСИПА МАРТИНЮКА

624 сторінок. Ціна 20.00 дол. з пересилкою
 Книжка цікава. В ній широкий огляд історії, побуту,
 звичаїв та обичаїв, які плекалі українські селяни в
 Галичині. Ілюстрована історичними пам'ятками,
 стародавніми сільсько-господарськими знаряддям і двома
 географічними мапами.

Замовляти: книгарський відділ при „СВОБОДІ“
 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців штату Нью-Джерсі зобов'язує
 5% ставкою податку.

**ПАНОРАМА МОЛОДИХ
 УКРАЇНЦІВ '83**

7-10-го липня, на СОЮЗІВЦІ
 Спонзорує Український Народний Союз

Ця чотироденна програма включатиме:

- Дискусійні панелі
- Містечків виставки
- Фестиваль українських фільмів
- Концерти
- Комедія на одну дію
- Забави

Учасники зможуть скористатися із спеціальних цін на Союзів-
 харчі і нічліг — \$20.00 денно, лише харч — \$12.00 денно.
 Проситись якнайскоріше робити резервації через управу
 Союзівки (914) 626-5641.

Проситись зголошити свою участь до:

Марти Кордуби — (201) 451-2200.

Ukrainian National Association
 30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Ім'я і прізвище
 Адреса
 Місто
 Штат (Зип код)
 Телефон

прошу вислати мені дальші інформації про
 ПАНОРАМУ МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ '83

Розпочали звернення...

(Закінчення зі стор. 1)

коли привели на суд, три
 свідки (мабути з ув'язне-
 них), яких чоловік ніколи
 перед тим не бачив, посвід-
 чили, що Січко П.В. не раз
 говорив, що його сини за-
 суджені невинно і що Січко
 П.В. був незадоволений ад-
 міністрацією колонії. До
 звинувачення приложили
 всі скарги, які Січко писав у
 наші радянські вищестоячі
 установи. 5 липня 1982 р. в
 день, коли чоловік повинні
 були звільнитися, у мой квар-
 тирі був зроблений обшук
 за постановою ворошилов-
 градського прокурора. У
 постанові зазначувалося,
 що потрібно знайти скарги,
 які чоловік писав і переда-
 вав мені під час побачень.
 Хочу відмітити, що коли
 мене пускали на побачення і
 назад (а це було рідко), то
 мене роздягали догола і
 прощували весь одяг. Всі
 свої заяви чи скарги чоловік
 посилав по черзі адміністра-
 ції табору — це законом
 дозволено.

Після п'ятимісячного тю-
 ремного ув'язнення чолові-
 ка етапували в м. Херсон
 32, ЮЗ-17/90. Там його при-
 значили в інвалідну брига-
 ду, тому що у нього відно-
 вилася туберкульоза. Крім
 цього, оскільки в тюрмі
 його тримали у якійсь спец-
 камері, де цілий час вила і
 дула вентиляція, у нього
 почалася короста на нерво-
 вому ґрунті.

До Херсону у ВТК ЮЗ-
 17/90 він прибув 31 жовтня
 1982 р., а 15 листопада 1982
 р. я дістала з ним коротко-
 тривале побачення, і відтоді
 за чотири місяці мала лише
 два листи від нього.

Від чоловіка нема листів.
 Пишу на ім'я начальника
 табору — відповіді не одер-
 жу. Примушена була поїхати
 туди, щоб довідатися, чи
 живе чоловік. Але в штаб
 слід пройти через прохідну,
 а мене не пускали. Виклика-
 ти будь-кого в прохідну з
 адміністрації дуже важко.

Я пробула там чотири
 дні, але начальника коло-
 нії чи заступника по режимі
 не доклалися. Начальник
 відділу Шулепов відповів
 мені телефоном, що чоловік
 перебуває у штрафному ізо-
 латорі за невиконання нор-
 ми виробітку, тому позба-
 влений всіх побачень, які
 йому належали протягом
 року, а також вареної стра-
 ви. Як могла хвора людина
 за 3,5 місяця стільки „зро-
 бити“? І штрафний ізолятор,
 і позбавлення побачень і
 „автоварки“. Інвалід не
 виконує норми, а скільки
 бригад в зоні сидять без
 діла, тобто нема чим їх
 зайняти. Я письмово звер-
 талася до херсонського про-
 курора, але дотепер відпові-
 ді не дістала.

Другий арештант у нашій
 родині — це мій найстар-
 ший син Січко Василь Пе-
 трович, 1956 р. нар., засуд-
 жений разом з батьком 1979
 року за ст. 187-1 КК УРСР
 строком на 3 роки посилен-
 ого режиму. Для відбуття
 покарання його відправили
 в м. Черкаси ВТК 82-257/62.
 Тут постаралися заздале-
 гід зфабрикувати йому дру-
 гий строк — це за пірвоку
 до закінчення першого строку.
 Неможливо описати той
 глум і знущання, яких син
 зазнавав перед своїм дру-
 гим арештом і під час суду.
 Ані одна звичайна людина
 не зможе повірити цьому, і
 я, мати, боюся згадувати
 про пережите сином, щоб
 не розривати незагоєної
 рани.

Мій син Василь Січко
 ніколи не пив алкогольних
 напівків, не курив, не чи-

в'яв, що Січко Василь Пе-
 трович, 1960 р. на-
 родження. Виключений з
 Київського державного уні-
 верситету з механіко-мате-
 матичного факультету за
 „гріхи“ батька і брата, — як
 заявив на своє оправдання
 декан факультету Завала
 студентам. Заарештований
 Володимир 6 грудня 1980 р.
 і 9 січня 1981 року засуд-
 жений за ст. 72 КК УРСР на
 три роки загального режи-
 му.

Не буду тут говорити про
 те, як „легко“ даються мені
 побачення. Щоб дістати по-
 бачення або передати пере-
 дачу, мені доводиться три-
 чіти рази по 1000 км і повер-
 татися з нічим додому, пе-
 ред тим як дадуть. Це вже
 така система.

Від січня 1983 р. режим
 для Володимира Січка став
 жорстокішим; його без кінця
 без всяких підстав виклика-
 ють у штаб. Щоб не сталося б
 у зоні — все звалюють на
 нього. Якоюсь у січні загін
 мав непорозуміння з заго-
 нним, не пішов в ідальню на
 вечерю. Сина викликали в
 оперчастину, сказали — „ти
 дезертував відділ“, тоді
 як син нічого в загоні не
 говорив. У лютому такий
 же епізод повторився; ніхто
 не пішов в ідальню вечеря-
 ти, а син пішов сам, подавши
 своє відгук, хоч за тижень
 могли його побити. На дру-
 гий день викликають сина в
 оперчастину і знову звинув-
 ачують у тому, що він на-
 мовив загін не йти вечеряти.

Володимирів у лютому
 належала передача, але
 її не прийняли, дотепер я не
 знаю чому. Я повернулася
 додому і застала там теле-
 граму з табору (ніким не

підписану): „Посилка дозво-
 лена“. А до сина прийшов
 хтось з адміністрації (ма-
 буть загонний) і говорить:
 тобі прийшла посылка 5кг
 чаю — пощо вона тобі? Це
 безсумнівно шантаж. Крім
 мене, ніхто синові посылку
 не вислав, чаю син не п'є.
 Володимир сказав: ви ж
 знаєте, що я чаю не п'ю, не
 курю. Пощо таке говорите
 — листи ідуть через цензу-
 ру, і ви добре знаєте, що я ні
 в кого чаю не прошив.

У сина — і лише у нього
 — роблять обшуки. Забра-
 ли адреси батька і брата під
 тим предтекстом, що це бу-
 цім то не дозволено мати.
 Забрали приватну пошті-
 вку, де я бажано синові
 волі, — також не дозволено.
 Якщо так, то чому цензура
 передає синові поштівку?
 Придираються навіть до
 того, що у сина в тумбочці
 повний порядок. Це їм та-
 кож про щось говорити.

Я знаю, до чого ведуть всі
 ці зачіпки. Син же не підоз-
 риває, що за цим криється.
 Володимир написав про
 все прокуророві і хотів пе-
 редати заяву через начальни-
 ка загону майора Гірю.
 Майор Гіря, закипів і зая-
 вив: „Що ти мене дякаш
 прокурором і законом, весь
 закон над тобою в моєму
 кулаці, що захохоту, те й зро-
 блю з тобою“. Син у заяві
 дописав і ту фразу. Якраз у
 той день в зону прийшов
 прокурор (я до нього лис-
 товно зверталася у справі
 сина). Син вручив йому зая-
 ву. Прокурор прочитав, від-
 пові: „Звичайно, майор
 Гіря не повинен був тобі це
 говорити уголос“ — і тіль-
 ки. Начальство не підпадає
 покранню.

Неправдиві оббріхування
 і зачіпки потрібні для того,
 щоб вдруге судити цього
 чистого і чесного хлопця,
 який не заслуговує на жодне
 покарання. Невже завдання
 виховано-трудового колонії
 полягає в тому, щоб різни-
 ми хитрощами добиватися
 поновного строку для хоро-
 шої і чесної людини?

Звичайно, якщо захочуть
 судити — так і засудять.
 Завжди знайдуться два під-
 лізники, які посвідчать будь-
 яку брехню, — а того до-
 сить, щоб невинний людині
 дали строк. Я уже знаю це
 на прикладі старшого сина і
 чоловіка. У Володимира зір

В останньому листі за
 січень 1983 року син Василь
 пише, що нібито за невикон-
 нання норми виробітку його
 позбавили одного року в
 рік особистого побачення,
 що кожного дня подають на
 нього рапорти. Майстри з
 'хеві' і старший майстер з
 вільнонайманих сказали си-
 нові, що такий наказ вони
 дістали від начальника ре-
 жиму Олексієнка — писати
 на В. Січка рапорти так
 довго, поки його знову не
 посадять.

Як мені це розуміти? Так,
 що фабрикують справу на
 досмертний строк?

Третій арештант — мій мо-
 лодший син Січко Володи-
 мир Петрович, 1960 р. на-
 родження. Виключений з
 Київського державного уні-
 верситету з механіко-мате-
 матичного факультету за
 „гріхи“ батька і брата, — як
 заявив на своє оправдання
 декан факультету Завала
 студентам. Заарештований
 Володимир 6 грудня 1980 р.
 і 9 січня 1981 року засуд-
 жений за ст. 72 КК УРСР на
 три роки загального режи-
 му.

Не буду тут говорити про
 те, як „легко“ даються мені
 побачення. Щоб дістати по-
 бачення або передати пере-
 дачу, мені доводиться три-
 чіти рази по 1000 км і повер-
 татися з нічим додому, пе-
 ред тим як дадуть. Це вже
 така система.

Від січня 1983 р. режим
 для Володимира Січка став
 жорстокішим; його без кінця
 без всяких підстав виклика-
 ють у штаб. Щоб не сталося б
 у зоні — все звалюють на
 нього. Якоюсь у січні загін
 мав непорозуміння з заго-
 нним, не пішов в ідальню на
 вечерю. Сина викликали в
 оперчастину, сказали — „ти
 дезертував відділ“, тоді
 як син нічого в загоні не
 говорив. У лютому такий
 же епізод повторився; ніхто
 не пішов в ідальню вечеря-
 ти, а син пішов сам, подавши
 своє відгук, хоч за тижень
 могли його побити. На дру-
 гий день викликають сина в
 оперчастину і знову звинув-
 ачують у тому, що він на-
 мовив загін не йти вечеряти.

Володимирів у лютому
 належала передача, але
 її не прийняли, дотепер я не
 знаю чому. Я повернулася
 додому і застала там теле-
 граму з табору (ніким не

**ЗБОРИ
 ВІДДІЛІВ УНС**

НЕДІЛЯ,
 19-го ЧЕРВНЯ 1983 р.

Асторія, Н. Я. Місячні збори
 Б-ва св. Миколая — 5-й Відд., о
 год. 4:30 по пол. в церковному
 приміщенні при 37-09 31-ша
 Авеню. Проситись чл. прибути і
 вирішати вкладки та вислухати
 звіти управи. — В. Левенеч,
 гол. М. Хоманчук, секр.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори
 Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд.,
 о год. 2-й по пол. в УНДомі при
 237 Норе Ав. Просимо взяти
 чисельну участь. Просимо всіх
 дорослих членів нашого Відд.
 приєднувати нових членів до
 УНСОЮЗУ. — В. Марушак, рек.
 секр.

Кліфтон, Н. Дж. Місячні збори
 Т-ва ім. Т. Шевченка 64-й
 Відд., о год. від 1-3-ої по пол. в
 залі церкви св. Марії на Ваши-
 нгтон вул. у Кліфтоні. Проситись
 чл. на збори та відібрати
 дивідендові чеки. Хто хоче
 поштово, нехай пришле нам
 "Stamped envelope". — За Управу
 І. Бурний.

Рочестер, Н. Я. Місячні збори
 Б-ва св. Йосафата 217 Відд., о
 год. 2-й по пол. в церковній залі
 св. Йосафата. На порядку: ві-
 криття відчитання протоколу,
 звіти — фінансовий і хворих,
 дискусія та інші Союзіві
 справи. Рівнож збирання чл.
 вкладок. Проситись чл.
 прибути. — Ст. Василь, предс.,
 Т. Кубарич, фін. секр., Ст. Мар-
 тинюк, касир, Ан. Гриванік і Ка-
 терина Марголич — чл. Управи.

Міамі, Фл. (305) 653-5861
 На бажання і для вигоди клієн-
 тів, радо заїдемо до Вашого
 дому з проектами і порадами.

HELP WANTED

**MAN NEEDED
 FOR CAR WASH**
 Flushing area
 (212) 539-4774

**CARPENTERS AND CUSTOM
 CABINET MAKERS**
 Must be experienced
 Westchester location. Call between
 the hours of 3 p.m. to 5 p.m.
 Tel.: (914) 636-2290

MODELS & TALENT NEEDED
 For Television — Fashion — Film
 Extra's, Commercials — Photography
 Call (212) 398-9845
 Independent Casting Worldwide
 1472 Broadway, Suite 502, N.Y.C.
 Interview This Mon. Fri. 12-5 p.m.

позірившись на \$0 відсотків.
 Звертаюся до Вас як ма-
 ти і дружина з надією, що
 Ви не знаєте про всі безза-
 коння, які чинить адміністра-
 ція таборів супроти моїх